

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/613

Karar No : 1980/61

ÖZET : Milli Güvenlik Konseyi 7 Sayılı Kararı'nın 4. maddesi kapsamına giren, sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin ve 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13/b maddesindeki irtibat halinde bulunan suçlara ait davaların Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : İbrahim İlçi

O L A Y : 20.5.1978 günü saat 15.45 sıralarında sanığın yanında bulunan ve ki

liği saptanamayan bir kişi ile Beşiktaş Demirciler İşhanı'na geldiği, burada bulunan şahısları silah tehdidi ile yere yatırdıktan sonra yanında bulunan kişiyi burada bırakarak komordaki MHP Beşiktaş İlçe Merkezi bürosuna gittiği, bir süre sonra anılan bürodan silah sepleri geldiği, gidilip bakıldığında Ahmet Yücelkaya'nın sandalyede oturmuş bir durumda ve olarak görüldüğü, durumu emniyet kuvvetlerine bildirmek üzere bürodan çıkıldığında büronun giriş yerinde yanmakta olan bir fitil görüldüğü ve bir süre sonra patlama oldu ve binanın önemli ölçüde hasara uğradığı iddiasıyla sanık hakkında açılan ve yapılan ilk soruşturma sonunda İstanbul Sorgu Hakimliği'nce sanığın eylemine uyan Türk Ceza Yasası'nın 448., 264, 6., 6136 sayılı Yasa'nın 13. maddeleri uyarınca cezalandırılması istemiyle son soruşturma İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılmıştır.

İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi, 13.2.1979 gününde, esas 1978/597, karar 1979/58 sayılı ile: Sanığa yüklenen suçların sıkıyönetim ilanına neden olan olaylara ilişkin bulunduğu anarşik eylem niteliği taşıdığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, 23.9.1980 gününde, 1980/75 esas sayılı ile: Suçun 20.5.1980 tarihinde sıkıyönetim ilanından 3 aydan daha önce lenmesine göre, davanın İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmesi gerektiği kanısına vararak, görevli yargı yerinin belirlenmesi için 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca Mahkememiz'e başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığında, Fethi Özdural, Ysîsmet Ayer, Şeref lungüç, Metin Şekercioğlu, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin katılmalarıyla yaptığı 16.2.1981 günlü toplantıda, geçici raportör Muzaffer Akçay'ın raporu ile dosyadaki belgeler Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Askeri, Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görev olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önde Ayhan'ın düşünce yazıları doğrultusundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay kısmında oluş biçimi açıklanan ve yanındaki kişiyle Han'da bulunanları ta-
banca tehdidi ile yere yatıran sanığın, MHP. Beşiktaş İlçe Merkezi'ne giderek bu yerde göre-
li Ahmet Yücelkaya'ya öldürmesi ve büronun kapısına patlayıcı madde koyması biçiminde olu-
şan suçun, politik ve ideolojik görüş ayrılığından kaynaklanan suç niteliği taşıdığı, sıkı-
yönetim ilanına neden olan yaygın şiddet eylemlerine ilişkin ve yaşam hakkını ortadan kal-
dırmaya yönelik bulunduğu, böylece Milli Güvenlik Konseyi 7 Sayılı Kararı'nın 4. maddesi
kapsamına girdiği anlaşılmaktadır. Suçun sıkıyönetim ilanından 3 aydan daha önce işlenmiş
olmasına karşın, sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri'nin el koyduğu suçlarla genel ve ortak ama-
ç içerisinde bağlantısı açıkça görüldüğünden, 1402 sayılı Yasa'nın değişik 13. maddesinin (b)
bendi kapsamına giren bu davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

Bu nedenlerle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 11 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce
yapılan başvurunun reddine karar verilmelidir.

Bu görüşe Metin Şekerçioğlu, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale katılmamışlardır.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine
bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 11 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce yapılan başvu-
runun reddine, Metin Şekerçioğlu, Servet Tüzün ve Hasan Çelikkale'nin karşı oylarıyla ve oy
çokluğuyla 16.2.1981 gününde kesin olarak karar verildi.

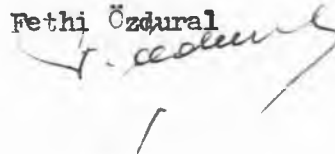
Başkan

Ahmet H. Boyacıoğlu

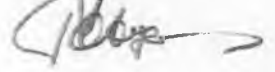
Üye

Fethi Özdural

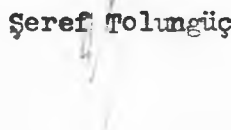
Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Şeref Tolungüç

Üye

Metin Şekerçioğlu

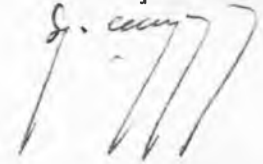
Üye

Servet Tüzün

Üye ,

Hasan Çelikkale

UYUMSUZLUK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1980/513

KARŞI OY YAZISI

1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu'nun 13. maddesi: "Sıkıyönetim ilânına sebep olan suçları, sıkıyönetim ilânından evvel işlenmiş olsalar da, sıkıyönetim askeri mahkemeleri etkilediği herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçlar işleyenlerin davalarına, suç, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa da daha sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır." hükmünü taşımaktadır.

Bu maddenin yazılığının geniş yorumlara sebebiyet vermiş, senelerce önce işlenmiş olan suç dosyaları ile sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa da sıkıyönetim mahkemelerinin bakacağı suç türünden olan suçlarla ilgili dava dosyaları görevsizlik kararına bağlanarak sıkıyönetim mahkemelerine gönderiliyordu.

Böyle geniş bir yorumla meydan vermemek için madde yeniden:

"a) Sıkıyönetim ilân edilen bölgelerde, sıkıyönetim ilânına neden olan olaylar ilişkin suçlara..... sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olanlarla;

b) Sıkıyönetim askeri mahkemelerinin etkilediği herhangi bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan suçları işleyenlerin davalarına, suç sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olsa da, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılır..... biçiminde düzenlenmiştir. Bu tadilat hennakadar M.E.K. tarafından yapılmış ise de, madde denin tedvin çalışmaları daha önceden başladığı için bu çalışmalarda gerekli işler de durmakta gerekmektedir.

Madde yeniden düzenlenirken hükümetçe Sıkıyönetim ilânına sebep olan olaylara ilişkin suçlar" deyişi kullanılarak maddeye açıklık getirilmek istenmiş, Milli Savunma Komisyonu, Fürti Ceza Kanununda olmadığından ve bu şekilde de yanlış anlamalara sebep yet verdiğinden (umumi ve müşterek gaye) ibaresini ortadan çıkarmış, ancak sıkıyönetim mahkemelerinin yükünü hafifletmek için 1 yıllık süre koydunu getirmiştir. Bu süre Adal ve Plân Komisyonlarında üç aya indirilerek kabul edilmiştir.

Ancak Plân Komisyonu maddenin (b) bendini kaldırarak Milli Savunma ve Adalet Komisyonlarından ayrılmış, sıkıyönetim bölgesi dışında ve sıkıyönetim mahkemelerinde yürütülen olan örgütsel davaların, suçun kim tarafından ve ne zaman işlendiği sorularına cevap verilmeksizin, örgütün genel amacı doğrultusunda bir ne şekilde birleştirilebilmesi için suçlar arasında klâsik irtibat kavramı yerine geniş kapsamlı bir irtibat kavramının getirilmesi gayesi ile ".....ortak ve genel gaye içerisinde irtibat...." biçiminde bir değişiklik yapılmış ve madde aynı manaya gelen "umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı bulunan" ibaresi ile Milli Güvenlik Konseyi'ne kabul edildiğine göre aynı gerekçelerin önemliliği neticesine varılmıştır.

Bu değişikliklerin uygulanabilmesi için gerekli ara ve delilleriyle görevi yerine getirmek gerekmektedir.

Maddenin (a) bendinin uygulanabilmesi için sıkıyönetim ilânını gerektiren bir olay olacak. Bu olayın oluştuğunda veya 5130 sayılı Kanun'un 12. maddesinin ihlâl eden sıkıyönetim ilânından en çok üç ay önce işlenmiş olacaktır. (b) bendinin uygulanabilmesi için de maddenin (a) bendine göre sıkıyönetim mahkemelerince elkonulmuş bir suçla, umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı suçlar olacaktır. Buradaki ".....umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı...." ibaresinin boyutlarını tayin ve tesbit etmek uygulamamızın en önemli noktasını teşkil etmektedir. Madde yeniden tedvin edilirken, sıkıyönetim mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesinin düşünülmesi, süreyle kısıtlandırılması, buna ek olarak bir örgüt mensuplarının da bir arada yarılmasının zorunlu olması gibi görüşler;

nasıra alındığında (b) bendindeki irtifakatın, (a) bendine göre al kenan bir suç ile so-
nut ilişkiler içinde olması, bir örgüt faaliyetleri dışına taşmaması, aksi takdirde
(a) bendi ile getirilen kısıtlanmanın manası kalmıyacağı inancındayız.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 nolu Kararı'na gelince:

Milli Güvenlik Konseyi (1) nolu bildiriyle, 334 sayılı Anayasa'nın 124. maddesi-
sindeki koşulları hazırlayan olaylara da belirterek, bütün yurtta sıkıyönetim ilân etti-
ğine göre sıkıyönetim ilân nedenlerini genişlettiği, bu genişletmeye göre sıkıyönetim
kanununun uygulanmasında herhangi bir olayın şiddet eylemi ve dolayısıyla sıkıyönetim
ilân nedeni olup olmayacağı hususundaki tereddüdü gidermek ve bazı suçlarda ihtas etme
amacıyla (7) nolu kararını yayınladığı, bu kararın 4. maddesinde : "1402 sayılı Sıkıyö-
netim Kanunu hükümlerine göre, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev alanına giren
suçlarla, Cumhuriyet, Milli Güvenlik Konseyi'nin varlığına, bildiri, emir ve kararlar
na, vatan ve milletin bütünlüğüne, bütümsüzlüğüne, bağımsızlığına, milli güvenliğe, te-
mel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırma, öncelik, işlenen tüm suçlara sıkıyönetim as-
keri mahkemelerinde bakılır." kuralına vazettiği, kararda genel hatlarıyla belirtilen
suçların ekseriyetinin Türk Ceza Kanununda ve bu kanuna atıfta bulunan Sıkıyönetim Ka-
nununda mevcut olduğu halde ayrıca burada sayılmaları, bu suçları oluşturan olayların
da sıkıyönetim ilân nedeni olduğunun vurgulanmak istendiği konusuna varılmıştır.

Bu karardan 4 gün sonra yine aynı iradece 19.9.1980 tarih 2301 sayılı Kanunla
sıkıyönetim kanununda yapılan değişiklik 21.9.1980 tarihinde yürürlüğe girdiği, bu de-
ğişiklikle mezkûr kanunun 13/a maddesindeki üç aylık süre getirildiği, bu usul hükmünün
geçmişte de (makabline) uygulanacağı, 7 nolu kararın (4). maddesinin, sıkıyönetim kanu-
nu ile birlikte düşünülmek üzere uygulanması gerektiği, binaenaleyh belirtilen sürenin
her ilde ilân ediliş tarihi nazara alınarak 7 nolu kararda belirtilen suçların da ar-
nacağı, ayrıca, olayımızda Sıkıyönetim Kanununun 13/a maddesinde ifadesini bulan ve yuk-
arıda açıklanan biçimde, sıkıyönetim mahkemelerinin etkisine herhangi bir suçla da ir-
batlı olma halini sahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmadığı ve
notice itibariyle işbu nedenlerle sıkıyönetim ilânından 3 ay önce... 20/5/1980...
tarihinde ika edildiği iddia olunan dava konusu ~~bu dava~~ sıkıyönetim askeri mahkemel-
rinde bakılmayacağı görüşüyle çoğunluk kararına karşıdır.

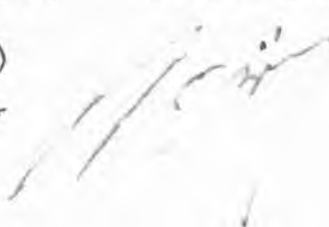
Üye

Metin Akarçoban

Üye

Servet Nispet

Üye

Hasan Veliköle

